

Ewa Szary, Michael A. K. Halliday

"Lingwistyczna analiza tekstów literackich", Michael A. K. Halliday, "Pamiętnik Literacki", T. 63 (1972), z. 3 : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 16/47, 160

1973

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(I) HALLIDAY Michael A.K.: Lingwistyczna analiza tekstów literackich. Przeł. E.Pszczółowska. "Pamiętnik Literacki" R. 63:1972 z. 3 s. 291-297.

Punktem wyjścia rozważań są sformułowane przez Jakobsona, a przez autora rozwijane, zadania stylistyki lingwistycznej. Zdaniem autora, stylistyka lingwistyczna powinna opisywać teksty literackie przy pomocy metod zaczerpniętych z teorii językowych dotyczących języka jako całości. Za przykład opisu lingwistycznego, dzięki któremu można badać cechy specyficzne tekstów literackich, a zwłaszcza poetyckich, wzięto „spójność”. Autor wyodrębnia trzy kategorie spójności: strukturalne (ograniczone do relacji pomiędzy zdaniami pojedynczymi w strukturze zdania złożonego), niestructuralne (zaimki anaforyczne i przedimki wskazujące oraz zjawiska substytucji), leksykalne (powtórzenie danej jednostki leksykalnej). Z zamiarem określenia takich współczynników spójności tekstu poetyckiego, jak „gradacja werbalności” oraz charakterystyka grup nominalnych, porównuje autor dwa teksty poetyckie: Yeatsa i Tennysona.

BP/47/39

E.Sz.

(I) LEWIN Samuel R.: Poezja a gramatyczność. Przeł. E. Pszczółowska. "Pamiętnik Literacki" R. 63:1972 z. 3 s. 283-290.

Autor kontynuuje i rozwija problem postawiony przez Chomsky'ego, dotyczący stopnia gramatyczności tekstów językowych, w tym - i tekstów poetyckich. Zdania tekstów poetyckich są generowane przez gramatykę bądź w sposób gramatyczny, bądź niegramatyczny, tzn. są "dysgenerowane". W tym drugim przypadku dochodzi, z kolei, bądź do zjawisk przegenerowania - gdy gramatyka generuje zdania, które nie są gramatyczne; bądź do zjawisk niedogenerowania - gdy gramatyka nie generuje pewnych zdań, które są gramatyczne. Za materiał do analizy sekwencji zdaniowych niegramatycznych czy półgramatycznych posłużyły autorowi wersy z wierszy Cummingsa i Thomasa. W konkluzji - próba wykazania, że niegramatyczne zdania z tekstów poetyckich odpowiadają różnym stopniom gramatyczności i przystosowują do siebie gramatykę w taki sposób, by mogły być przez nią zgenerowane.

BP/47/40

E.Sz.